

Asia

Kansainvälisen avun antamista ja pyytämistä koskevasta päätöksenteosta annetun lain muutostarpeiden arvioiminen; työryhmän asettaminen

UM014:00/2021

Asettaminen

Ulkoministeriö on tänään 11.10.2021 asettanut työryhmän arvioimaan kansainvälisen avun antamista ja pyytämistä koskevasta päätöksenteosta annetun lain muutostarpeita ja valmistelemaan tarvittavat lainsäädäntömuutokset.

Toimikausi

11.10.2021-31.03.2022

Tausta

Tasavallan presidentti päätti 20.8.2021 kansainvälisen avun antamista ja pyytämistä koskevasta päätöksenteosta annetun lain (418/2017) 1 § 4 ja 5 kohdan sekä 2 § 1 momentin perusteella, että Suomi lähettää Puolustusvoimien joukon Kabulil lentokentän alueelle valtioneuvoston yleisistunnon ulkomaalaislain 93 §:n nojalla tekemien päätösten ja konsulipalvelulain perusteella Afganistanista Suomeen evakuoitavien henkilöiden suojaamiseksi ja Suomen evakuointioperaatiota suorittavien siviilihenkilöiden tueksi. Eduskuntaa kuultiin asiasta selonteolla lain 3 §:n mukaisesti (VNS 7/2012 vp – EK 24/2021 vp). Kyseessä oli ensimmäinen kerta, kun lakia sen voimaantulon jälkeen (1.7.2017) sovellettiin.

Päätöstä valmisteltaessa lain soveltamisalassa ilmeni joitain puutteita. Lain 1 § ei tunnista tilannetta, jossa siinä säädetyissä merkittävissä kansainvälisen avun tilanteissa on Suomen omista tarpeista lähtien tarpeen päättää Suomen viranomaisen toimimisesta ulkomailla itsenäisesti tai toista Suomen viranomaista tukien. Lain perusteluissa yhtenä avunannon tilanteena on kuitenkin esimerkkinä mainittu sotilaallisten suorituskykyjen asettaminen monikansallisiin evakuointioperaatioihin, erityisesti, kun on kyse EU-kansalaisten evakuoinnista ja tehtävän toteuttaminen esimerkiksi kansainvälistä pelastustoimintaa hyödyntäen ei ole mahdollista (HE 72/2016 vp, s. 6). Lisäksi havaittiin, että tilanteita, joihin voidaan soveltaa lain 5 §:n mukaista kiireellistä menettelyä avun sisältäessä sotilaallisia voimakeinoja, olisi aiheellista arvioida uudelleen. Muilta osin ei ilmennyt tarvetta lainmuutoksille.

Tavoitteet

Työryhmän työn tavoitteena on valmistella esitys kansainvälisen avun antamista ja pyytämistä koskevasta päätöksenteosta annetun lain 1 ja 5 §:n muuttamiseksi Afganistanin evakuointioperaatiosta saatujen kokemusten pohjalta. Lain 1 §:ää on tarpeen selkeyttää siten, että lain soveltamisala kattaisi myös Suomen kansallisesta tarpeesta, ilman ulkopuolista pyyntöä tapahtuvan toiminnan ulkomailla pykälässä säädetyissä tilanteissa

kansainvälisen oikeuden rajoitukset huomioiden. Päätettäessä sotilaallisia voimakeinoja sisältävästä avusta kiireellisessä tilanteessa tarkoituksena on säilyttää menettely koskemaan erittäin poikkeuksellisia tilanteita, mutta samalla selvittää, voitaisiinko 5 §:ssä säädettyjä edellytyksiä muuttaa vähemmän tilannekohtaisiksi. Tarvittaessa työryhmä tarkastelee myös muuhun lainsäädäntöön tarvittavia muutostarpeita.

Tehtävät

Työryhmän tehtävänä on valmistella esitys kansainvälisen avun antamista ja pyytämistä koskevasta päätöksenteosta annetun lain muuttamiseksi edellä mainittujen tavoitteiden mukaisesti. Työryhmä laatii ehdotuksensa hallituksen esityksen muotoon.

Työryhmä kuulee työnsä aikana muita toimivaltaisia ministeriöitä ja tarvittavia asiantuntijoita.

Organisointi

Puheenjohtaja

oikeuspäällikkö Kaija Suvanto, ulkoministeriö

Varapuheenjohtaja

lainsäädäntöjohtaja Hanna Nordström, puolustusministeriö

Jäsenet ja varajäsenet

oikeudellinen neuvonantaja Päivi Pietarinen, tasavallan presidentin kanslia
lainsäädäntöneuvos Heidi Kaila, valtioneuvoston kanslia
lähetystöneuvos Lauri Hirvonen, ulkoministeriö
henkilökohtainen varajäsen yksikön päällikkö Maria Guseff, ulkoministeriö
lainsäädäntöneuvos Veli-Pekka Hautamäki, oikeusministeriö
johtava asiantuntija Tapio Puurunen, sisäministeriö
henkilökohtainen varajäsen poliisitarkastaja Seppo Sivula, sisäministeriö
erityisasiantuntija Tuomas Koskenniemi, puolustusministeriö
henkilökohtainen varajäsen vanhempi osastoesiupseeri Markus Wahlstein, puolustusministeriö

Sihteerit

lainsäädäntöneuvos Katja Fokin, ulkoministeriö
vanhempi hallitussihteeri Anna Korhola, puolustusministeriö

Tämä päätös täyttää naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain (609/1986) 4 a §:n 1 momentin vaatimukset.

Koordinaatio

Toimivaltaisissa ministeriöissä toteutettavan asiaan liittyvän mahdollisen muun lainvalmistelun ja tämän hankkeen välisestä koordinaatiosta on huolehdittava asianmukaisesti.

Tietojen antaminen työn etenemisestä

Työryhmä antaa tietoja työnsä etenemisestä asianomaisille ministerivaliokunnille (tasavallan presidentin ja valtioneuvoston ulko- ja turvallisuuspoliittisen ministerivaliokunnan yhteinen kokous, EU-ministerivaliokunta) ja eduskunnan valiokunnille.

**Kustannukset ja
rahoitus**

Työryhmän työskentely tapahtuu virkатыönä. Asiantuntijakuulemisista mahdollisesti johtuvat kustannukset katetaan momentilta 24.01.01.1.

Ulkoministeri

Pekka Haavisto

Apulaisosastopäällikkö

Anu Saarela

Viite

-

Liitteet

-

Videeraus: